

για μια αναρχοκομμουνιστική και κοινωνική

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΑΡΜΟΝΙΑ

τεύχος 35

X-2012

ΤΕΥΧΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΓΔΟΗ ΣΕΛΙΔΑ

Captain Swing

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Στην Αγγλία, η δουλοπαροικία είχε ουσιαστικά εξαφανιστεί στα τέλη του 14ου αιώνα. Η τεράστια πλειονότητα του πληθυσμού αποτελείτο τότε, κι ακόμα περισσότερο τον 15ο αιώνα, από ελεύθερους αγρότες που διαχειρίζονταν οι ίδιοι το νοικοκυρίο τους, ασχέτως σε ποια τυπική φεουδαρχική σχέση υπαγόταν η ιδιοκτησία τους... Οι μισθωτοί αγρεργάτες αποτελούντο εν μέρει από αγρότες που αξιοποιούσαν τον ελεύθερο χρόνο τους δουλεύοντας σε μεγάλους γαιοκτήμονες, εν μέρει από μια αυτοτελή, σχετικά και απόλυτα ολιγάριθμη τάξη καθαυτό μισθωτών εργατών. Στην ουσία, και αυτοί ήσαν ταυτοχρόνως και αυτοτελείς αγρότες διότι, εκτός από τον μισθό τους, τους παραχωρούσαν μαζί με τα σπίτια και χωράφια άνω των 16 στρεμμάτων. Επιπλέον, μαζί με τους καθαυτό αγρότες, χρησιμοποιούσαν και την κοινοτική γη όπου έβοσκαν τα ζώα τους και που, ταυτόχρονα, τους προμήθευε τα μέσα θέρμανσης, την ξυλεία, την τύρφη κ.λ.π. Έτσι... το αγγλικό έδαφος... ήταν κατάσπαρτο από μικρά αγροτικά νοικοκυριά που αραιά και που γειτόνευαν με μεγαλύτερα αρχοντικά τσιφλίκια.

Το προανάκρουσμα της ανατροπής που δημιούργησε τη βάση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής παίχτηκε στο τελευταίο τρίτο του 15ου και στις πρώτες δεκαετίες του 16ου αιώνα. Με τη διάλυση των ακολουθιών των φεουδαρχών... εκσφενδονίστηκε στην αγορά εργασίας μια μάζα προγραμμένων προλετάριων.... [Όχι τόσο η βασιλική εξουσία αλλά] μάλλον ο μεγάλος φεουδάρχης αφέντης, που βρισκόταν σε οξύτατη αντίθεση προς την βασιλεία και το κοινοβούλιο, [ήταν αυτός που] δημιούργησε ένα ασύγκριτα μεγαλύτερο προλεταριάτο με τη βίαιη εκδίωξη της αγροτιάς από τη γη — γη στην οποία η αγροτιά είχε το ίδιο με αυτόν φεουδαρχικό νομικό τίτλο ιδιοκτησίας — και με τον σφετερισμό της κοινοτικής της γης. [Όπως λέει ο Βάκων] "ο βασιλιάς και το κοινοβούλιο πήραν μέτρα ενάντια σ' αυτόν τον σφετερισμό των κοινοτικών γαιών, που ερήμωνε τον τόπο από τον πληθυσμό του, και ενάντια στη μετατροπή των γαιών του σε βοσκές, μετατροπή που ακολούθησε αμέσως τον σφετερισμό και που επίσης ερήμωνε τον τόπο από τον πληθυσμό του". Αντίθετα, αυτό που απαιτούσε το καπιταλιστικό σύστημα ήταν να οδηγούνται οι λαϊκές μάζες σε κατάσταση δουλείας, να μετατρέπονται αυτές σε μισθωτούς εργάτες και τα μέσα εργασίας τους σε κεφάλαιο.

Καρλ Μαρξ
(*"Το Κεφάλαιο"*, κεφ. 24.)

ΤΟ ΕΡΗΜΟΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ

[Γράφτηκε ως διαμαρτυρία για την εκδίωξη των χωρικών και την περίφραξη των γαιών ώστε να δημιουργηθούν (μεταξύ άλλων και) πάρκα για τους ευγενείς.]

Σεις φίλοι της αλήθειας, σεις κρατικοί λειτουργοί που εποπτεύετε του φτωχού οι απολαύσεις λιγοστεύουν, του πλούσιου αυξάνονται, σεις θα κρίνετε πόση απόσταση χωρίζει μια χώρα μεγαλειώδη από μια ευτυχισμένη.

Ο Άλαζόνας αναδεύει το κύμα με φορτία ναυλωμένου μεταλλεύματος, κι η κραυγαλέα Απερισκεψία τα χαιρετά απ' τα παράλιά της· Θησαυροί τόσοι, που κι ενός φιλάργυρου τον πόθο ξεπερνούν, και πλήθη ανθρώπων πλούσιων απ' όλον τον κόσμο συρρέουν.

Ωστόσο, δείτε τι κερδίζουμε. Αυτός ο κατ' όνομα μόνον πλούτος στα χρήσιμα τα προϊόντα μας δεν προσθέτει τίποτα απολύτως.

'Ο, τι χάνουμε, δώμας, είναι πραγματικό. Ο πλούσιος και αλαζόνας καταλαμβάνει εδάφη που αποσπά από φτωχούς·

εδάφη για τη λίμνη του, για τα επεκτεινόμενα πάρκα του, εδάφη για τ' άλογα, τους ακόλουθους και τα κυνηγόσκυλά του· ο μανδύας που με μετάξι τυλίγει τα μέλη του τα νωθρά υφάρπαξε απ' τους γειτονικούς αγρούς τη μισή τους σοδειά, η έπαυλή του -- χώρος εξάσκησης για ατομικό παιγνίδι με αγανάκτηση εκτοπίζει απ' το γρασίδι το καλύβι.

Κάθε αναγκαίο προϊόν τον γύρο του κόσμου κάνει διότι όλες τις πολυτέλειες ο κόσμος τις προσφέρει:

Κι ενώ έτσι η χώρα στολίζεται για ευχαρίστηση όλοι με στείρο μεγαλείο προσμένουν άψυχα την πτώση.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Κανένα έθιμο, κανένα δίκαιο ή νόμος δεν μπορεί να τους εμποδίσει (τους πλούσιους) να καταπιέζουν εμάς (τους φτωχούς) με τρόπο ώστε ν' αδυνατούμε να βρούμε κάποιο τρόπο να ζήσουμε. Επομένως οι ίδιες μας οι ανάγκες μάς ωθούν να στραφούμε εναντίον τους. Στα χωριά δεν βρίσκουμε αναπαμό, γινόμαστε σκλάβοι και χαμάληδές τους ωστότου να αφήσουμε την τελευταία μας πνοή, και τότε έρχονται και τα παίρνουν όλα. Και στις πόλεις να πάμε, όμως, δεν έχουμε καμία ελπίδα γιατί μαθαίνουμε ότι εκεί, αυτά τα αχόρταγα τέρατα, τα κατέχουν όλα. Μέσω αγοράς ή μίσθωσης τους ανήκουν τα σοκάκια, τα ενοίκια, ολόκληρες σειρές κατοικιών, δρόμοι και δρουίσκοι, με αποτέλεσμα τα τελευταία δώδεκα χρόνια τα ενοίκια να έχουν διπλασιαστεί, τριπλασιαστεί και τετραπλασιαστεί. Ναι, δεν υπάρχει ούτε ένας κήπος που να χει γλυτώσει απ' τα χέρια τους. Δεν υπάρχει λοιπόν γιατρικό προέχει η ανάγκη να αντισταθούμε σ' αυτό ειδάλλως θα οδηγηθούμε στην ίδια σκλαβιά που βρίσκονται οι γάλλοι. Αυτά τα άεργα στομάχια θα καταβροχθίσουν όλα δύσα κερδίσουμε με την επίπονη εργασία μας στη διάρκεια της νιότης μας κι όταν γεράσουμε και γίνουμε ανήμποροι θ' αναγκαστούμε να ζητιανεύουμε απ' αυτούς και να τους εκλιπαρούμε να μας δώσουν έστω αυτά τα λίγα ψίχουλα που θα πέφτουν από το τραπέζι τους. Αυτή είναι η συμπόνια τους. Καλύτερα λοιπόν για μας να πεθάνουμε σαν άνδρες παρά, μετά την τόση εξαθλίωση στη νιότη μας, να πεθάνουμε ακόμα πιο εξαθλιωμένοι στα γεράματά μας.

ROBERT CROWLEY, 1550

ΚΑΠΟΙΕΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΘΟΤΗΤΑ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

Ένα ψυχρό και θλιβερό σύστημα που κάνει το κάθε ανθρώπινο πλάσμα να θεωρεί τα άλλα αντιπάλους και εχθρούς· που μας κάνει να πιστεύουμε ότι η ευτυχία του ενός είναι ασυμβίβαστη με την ευτυχία του άλλου· που πλάθει τον πλούτο του ενός στη φτώχεια του άλλου· που θέλει να μας πείσει να αντιμετωπίζουμε τον κόσμο σαν μια πολιορκούμενη πόλη, όπου ο θάνατος των γειτόνων μας γίνεται δεκτός με κρυφή ικανοποίηση επειδή αυξάνει την ποσότητα των εφοδίων που πιθανόν να αποτελέσουν το δικό μας μερίδιο.

"PIERCY RAVENSTONE" (ψευδώνυμο;), 1821

[Με το όνομα CAPTAIN SWING υπέγραφαν τα προειδοποιητικά τους σημειώματα δύοι έβαζαν φωτιά σε θημωνιές, διαμαρτυρόμενοι έτσι για τη δουλειά που έχασαν λόγω των νέων αγροτικών μηχανών. T.B.]

Το επόμενο πρώιμο άρχισα το ταξίδι της επιστροφής, ζητιανεύοντας τα στοιχειώδη σε όλη τη διαδρομή. Απ' οπουδήποτε περνούσα, άκουγα για φωτιές και σημειώματα με υπογραφή [CAPTAIN] SWING. Αναρωτήθηκα: "Πώς είναι δυνατόν; Δεν έβαλα εγώ αυτές τις φωτιές. Ποιός μπορεί να τις έβαλε;" Ανακαλώντας για λίγο στη μνήμη μου τα συμβάντα της δικής μου ζωής, που δεν διαφέρει καθόλου απ' αυτήν χιλιάδων άλλων, μπόρεσα έτσι να δώσω μια ικανοποιητική απάντηση. "Αυτές οι φωτιές", είπα, "μπήκαν από αγρότες που εκδιώχθηκαν από τη γη τους για να δοθεί αυτή στις αλεπούδες· από αυτούς που συσπειρώθηκαν, υπέβαλαν αίτηση στο Κοινοβούλιο και που σφαγιάστηκαν από τον στρατό· από αγρότες που καταδικάστηκαν σε δύο χρόνια φυλακή επειδή βούτηξαν μια ψόφια πέρδικα· από άγγλους χειρώνακτες που τους βγάζουν σε πλειστηριασμό λες και είναι σκλάβοι, και τους συμπεριφέρονται σαν σε υποζύγια· από τον φτωχό άνθρωπο, που οι πολυθεσίτες κληρικοί του παίρνουν τη μοναδική του αγελάδα επειδή δεν μπορεί να πληρώσει τον φόρο της δεκάτης για τον λαχανόκηπο που διατηρεί. Αυτά είναι που προκάλεσαν τις φωτιές κι όχι ένας φουκαράς SWING."

Συνέχισα τον δρόμο μου, έφθασα σπίτι και στρώθηκα πάλι στη δουλειά σαν άλογο που σέρνει κάρρο φορτωμένο με χαλίκι. Το υπομένω, όμως, με καρτερία και με την πεποίθηση ότι, πολύ σύντομα, η Μεταρρύθμιση ή η Επανάσταση θα μ' απαλλάξει απ' αυτό.

Ανωνύμου (πιθανώς ο RICHARD CARLILE), 1820. Φυλλάδιο.

Στις πόλεις, τέτοιου είδους σημειώματα, που προηγούντο ή έποντο σαμποτάζ σε βιοτεχνίες και εργοστάσια, έφεραν την υπογραφή NED LJD.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΖΗΤΗΜΑ

Παρότι δεν γίνεται πλήρως παραδεκτό ακόμη και απ' δύος προσπαθούν εναγωνίως για το καλό της γυναίκας, η αλήθεια είναι ότι, δύος και οι εργατικές τάξεις, έτσι και η γυναίκα βρίσκεται εντός μιας καταπιεστικής συνθήκης^{*} ότι, δύος και οι εργατικές τάξεις, έτσι κι αυτή βρίσκεται σε κατάσταση ανηλεούς εξαχρείωσης. Όπως οι εργαζόμενοι είναι τα υποχείρια της οργανωμένης τυραννίας αέργων, έτσι κι οι γυναίκες είναι τα υποχείρια της οργανωμένης τυραννίας ανδρών. Ακόμη κι δύον αυτό γίνεται έτσι αντιληπτό, δεν πρέπει ούτε στιγμή να αδρανούμε και να μην τονίζουμε αυτό που δεν γίνεται αντιληπτό: ότι για τις γυναίκες, δύος και για τις εργαζόμενες τάξεις, καμία λύση των προβλημάτων και των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν δεν είναι πραγματικά δυνατή υπό τις παρούσες κοινωνικές συνθήκες. Όλα δύο γίνονται, με όποιο τρόπο κι αν παρουσιάζονται και διατυμπανίζονται, είναι μέτρα που απλώς ανακουφίζουν και δεν θεραπεύουν. Και οι δύο καταπιεζόμενες τάξεις, οι γυναίκες και οι άμεσοι παραγωγοί, πρέπει να αντιληφθούν ότι η χειραφέτησή τους είναι έργο δικό τους. Οι γυναίκες θα βρουν συμμάχους μεταξύ των καλυτέρων ανδρών, δύος κι οι εργάτες βρίσκουν συμμάχους μεταξύ των φιλοσόφων, των καλλιτεχνών και των ποιητών. Όπως οι πρώτες δεν έχουν να ελπίζουν τίποτα από τους άνδρες ως σύνολο, έτσι κι οι δεύτεροι δεν έχουν να ελπίζουν τίποτα από την μεσαία τάξη ως σύνολο.

EDWARD AVELING και ELEANOR MARX AVELING, 1887, φυλλάδιο.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ

Ο εχθρός των εργαζόμενων γυναικών δεν είναι το ανδρικό φύλο αλλά η καπιταλιστική τάξη. Αυτή η τάξη συγκροτείται! τόσο από άνδρες, δύος και από γυναίκες. Πολλές γυναίκες απασχολούν οι ίδιες άμεσα εργάτες^{*} πολλές είναι μέτοχοι καπιταλιστικών εταιρειών^{*} ως εργοδότες και ως μέτοχοι, αυτές οι γυναίκες είναι ίσες με τους άνδρες. Χρησιμοποιείται άραγε η επιρροή αυτών των γυναικών υπέρ των γυναικών που αυτές απασχολούν; Κάθε άλλο. Σε δύο, αφορά τα ταξικά τους συμφέροντα, οι γυναίκες καπιταλιστές ενεργούν εν γένει με τον ίδιο ανηλεή τρόπο που ενεργούν κι οι άνδρες καπιταλιστές. Συμφέρον τους είναι να απομυζούν δύο το δυνατόν περισσότερο τις εργάτριες και τους εργάτες που απασχολούν, δύχως να λαμβάνουν υπ' όψιν τους, ή ακόμη και δύχως να γνωρίζουν, ότι η εργασία που παράγει αυτόν τον πλούτο είναι η εργασία αυτών των ανδρών και γυναικών. Δεν θά 'ταν σκέτος παραλογισμός να περιμένουν οι εργαζόμενες γυναίκες από αυτές τις πολυτελώς διαβιώσεις κυρίες/καπιταλιστές να αναγνωρίσουν ότι έχουν κοινά με αυτές συμφέροντα;

Οστόσο, οι αστές φεμινίστριες απευθύνονται ειδικά στις γυναίκες εργαζόμενες με το πρόσχημα διατάξεων τα συμφέροντα αυτών των τελευταίων εξυπηρετούνται από τα συμφέροντα των πλουσίων γυναικών -- ότι το προνομιούχο τμήμα θα αντιταχθεί στην ανδρική τυραννία προς δικές δύον των γυναικών. Παραβλέπονται έτσι τα διαφορετικά ταξικά συμφέροντα, ο διαφορετικός τρόπος ζωής, η διαφορετική οπτική και οι διαφορετικοί στόχοι των γυναικών της αστικής τάξης.

Είναι αλήθεια ότι τα δεσμά της σκλαβιάς υφίστανται και για αυτές τις γυναίκες, δύος τα σχοινιά αυτά είναι μάλλον από μετάξι και δεν είναι οι σιδερένιες αλυσίδες που σφίγγουν τις γυναίκες εργαζόμενες. Τόσο απαλά είναι δύντως αυτά τα σχοινιά ώστε, στην πλειονότητά τους, οι γυναίκες της καπιταλιστικής τάξης δεν έχουν επίγνωση της δικής τους εξαχρείωσης. Η αφθονία στην οποία ζουν ενεργεί ας ναρκωτικό. Οι πλούσιες γυναίκες περιβάλλονται από έναν αισθησιακό και υποκριτικό "ιπποτισμό", τον οποίο οι περισσότερες αποδέχονται τυφλά, δύχως να διακρίνουν την πλαστότητά του. Προθυμοποιούνται να έχουν ως σκοπό της ζωής τους την αγορά και πώληση του εαυτού τους σ' αυτήν την ιδιόμορφη καλλωπιστική σκλαβιά και εξάρτηση που συνιστά το καπιταλιστικό ιδεώδες του γάμου....

Στον Σοσιαλισμό πρέπει ν' αναζητήσουν οι γυναίκες την ελευθερία τους^{*} και ο Σοσιαλισμός μπορεί να επιτευχθεί μόνον από μια ενωμένη εργατική τάξη. Ας ενωθούν οι εργαζόμενες γυναίκες του σήμερα με τους αδελφούς τους στη μισθωτή σκλαβιά για να βάλουν ένα τέλος σε αυτά τα βάσανα και σ' αυτήν την υποτέλεια στην οποία έζησαν και πέθαναν οι σιωπηλές γενιές των γυναικών του παρελθόντος.

LILY GAIR WILKINSON, γύρω στα 1906.
Φυλλάδιο του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος.

Η ανάπτυξη, η ελευθερία κι η ανεξαρτησία της γυναίκας πρέπει να προκύψει από την ίδια και μέσω της ίδιας. [...] Ν' αρνηθεί το δικαίωμα οποιουδήποτε στο σώμα της... να αρνηθεί να 'ναι δούλη θεού, κράτους, κοινωνίας, συζύγου... EMMA GOLDMAN, 1910.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Ουίνι και Σαμ
(Στίχοι και μουσική: Πέγκυ Σήγκερ, 1978/1998.)

Μετάφραση: Σ.Κ.

Ιδού ένα τραγουδάκι για την Ουίνι/Που παντρεύτηκε τον ωραίο Σαμ
Γι' αυτόν ήταν "η δική μου μικρή σύζυγος"/Γι' αυτήν ήταν "ο άντρας μου"

Υπέροχη δεν ήταν η γαμήλια τελετή;/Πάνω από εκατό οι καλεσμένοι
Πριν τελειώσει ο μήνας του μέλιτος/Την είχε ρίξει στο πάτωμα δαρμένη

Εξαίρετος δεν ήταν γάμος;/Μόνη δεν την άφηνε ποτέ πια
Οι μπλούζες σκέπαζαν μέχρι και τον λαιμό της/Πρέπει να ταν επιρρεπής στα ατυχήματα

Όποτε οι γείτονες άκουγαν φασαρία/Την εμφάνισή της έκανε η αστυνομία
Που έβλεπε τη γροθιά του και το μαυρισμένο μάτι της/Γειά σας, συμβαίνει τίποτα;

Πάντοτε φρόντιζαν τα τραύματά της/Και μετά την έστελναν πίσω στο σπίτι
Της έλεγαν "Δουλειά μας είναι να φροντίζουμε τα τραύματα
Όχι να ρωτάμε πώς προκαλούνται"

Ο αρχιάτρος ήταν κι αυτός οικογενειάρχης/Δεν ήθελε να εμπλακεί
Ένα κουτί χάπια, μια συμβουλή/Αυτό που χρειάζεσαι είναι [να κάνεις] ένα παιδί

Έτσι, το Σάββατο δέρνει τη δική του μικρή σύζυγο/Την Κυριακή ξυλοκοπά τα παιδιά
Μια Δευτέρα πρωί η Ουίνι ξυπνά: ο γάμος πηγαίνει στραβά

Πήγε στον Οικογενειακό Σύμβουλο/Αλλά αναγκάστηκε να πάει μόνη της
Ο όμορφος Σαμ δεν πήγε μαζί της/Έτσι, τη συμβούλεψαν να γυρίσει σπίτι της

Μια κοινωνική λειτουργός ανέλαβε την υπόθεση/Βρήκε την Ουίνι να κλαίει
Της λέει "Η κατάστασή σου δεν είναι η χειρότερη απ' όσες έχω δει
Και αποδεικνύει ότι σ' αγαπάει, καλή μου"

Η Υπηρεσία Στέγασης δεν τη δέχτηκε/Μόλις συμπλήρωσε όλες αυτές τις αιτήσεις
"Δεν έχουμε διαθέσιμο χώρο για σένα, καλή μου
Φοβούμαστε ότι πρέπει να γυρίσεις σπίτι"

Λοιπόν, ίσως ο Νόμος Περί Αστέγων/Να καλύπτει ετούτη την περίπτωση
Όμως, "μήπως μπορείς να περιγράψεις -- με ακρίβεια
Πόσο σκληρά σε χτυπά, καλή μου"

Λοιπόν, μετά από ένδεκα παραδεισένια χρόνια/Και για να συντομεύουμε την ιστορία
Ο Σαμ το παρατράβηξε/Και η Ουίνι πήγε τον Σαμ στο δικαστήριο

Ω, τι υπέροχη δίκη/Ο Σαμ δέχθηκε το σοκ της ζωής του
Στάθηκε στο εδώλιο/Κοίταξε το δικαστή
"Μου λέτε ότι δεν μπορώ να δέρνω τη σύζυγό μου;"

Βρίσκετε αστείο το τραγούδι μου;/Λοιπόν, δεν ήταν αυτή η πρόθεσή μου
Γιατί ο κόσμος αποδέχεται τον άντρα που λέει
"Γλυκειά μου, μου ανήκεις"

Άραγε αυτό συμβαίνει μόνο στη σύζυγο ενός φτωχού
Η ενός λίγο μορφωμένου;
Η Ουίνι είναι κόρη νομικού
Και ο Σαμ διδάκτωρ φιλοσοφίας

Ο γάμος είναι φεουδαρχικό έθιμο
Και η γυναίκα περιουσιακό στοιχείο
Η γυναίκα συμβάλλει στη διαιώνισή του
Και η γυναίκα πρέπει να βάλει ένα τέλος σ' αυτό
Όλοι μας πρέπει να βάλουμε ένα τέλος σ' αυτό

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Το ζήτημα της ανεργίας είναι εξαιρετικά ακανθώδες. Εννοείται ότι συμπάσχουμε με τους ανέργους. 'Ομως δεν υπάρχει καμία ιδιαίτερη τάξη ανέργων. Υπάρχει η τάξη των εργαζομένων, άλλοι εκ των οποίων εργάζονται και άλλοι είναι άνεργοι· ο εργαζόμενος του χθες είναι ο άνεργος του σήμερα και ο σημερινός άνεργος θα είναι ο εργαζόμενος του αύριο. Επομένως η ανεργία αφορά το σύνολο της τάξης των εργαζομένων. Το ερώτημα είναι: τί μπορούμε να κάνουμε για το άνεργο κομμάτι των εργαζομένων; Είναι εξαιρετικά δύσκολο να οργανώνουμε συγκεντρώσεις μόνον ανέργων και να τους λέμε ότι μόνο με την Επανάσταση θα βγουν απ' αυτή τη δυσχερή θέση, και ότι μέχρι τότε πρέπει να λιμοκτονούν.... [Αν το κάνουμε αυτό, τότε] το πιθανότερο είναι να ενθαρρύνονται από τους πύρινους λόγους μας κατά της τάξης των κλεφτών [καπιταλιστών] και να σπάνε μερικές βιτρίνες. 'Ομως έτσι, το ασήμαντο ποσό [των ζημιών] θα το πληρώνει μεν κάποια ασφαλιστική εταιρεία αλλά εμείς θα χάνουμε τους καλύτερους υποστηρικτές μας. Σ' εμάς τους Σοσιαλιστές δεν αρέσει να βλέπουμε μια άσκοπη καταστροφή της ιδιοκτησίας. Αντίθετα, μας αρέσει να βλέπουμε την καταστροφή των κατόχων ιδιοκτησίας. Μέχρι τότε, λοιπόν, όσοι λιμοκτονούν, ας κλέψουν, ας αρπάξουν ό,τι χρειάζονται από τα καταστήματα και ας κάνουν όποια άλλη ανάλογη ενέργεια νομίζουν ώστε να μην λιμοκτονούν, αν έτσι επιλέγουν· κι αυτό δεν είναι παρά σημάδι της δυσαρέσκειάς τους και της αποφασιστικότητάς τους να πεθάνουν μαχόμενοι κι όχι λιμοκτονούντες. Αυτό μπορεί να το θεωρήσουμε ως σίγουρο προάγγελο της Επανάστασης, όμως δεν πρέπει να επιτρέψουμε να θεωρηθεί κάτι τέτοιο ως Σοσιαλισμός. 'Αρα, συγκεντρώσεις μόνον για ανέργους δεν πρέπει να οργανώνουμε, όμως συγκεντρώσεις για εργάτες [εργαζόμενους και ανέργους] πρέπει να οργανώνουμε σε κάθε περίπτωση. Οι αρχές του Σοσιαλισμού πρέπει να προβάλλονται ξεκάθαρα σε αυτές τις συγκεντρώσεις και πρέπει να τους λέμε ότι το μόνο φάρμακο για την αθλιότητα, τη φτώχεια και τη μόνιμη ανεργία είναι η καταστροφή του συστήματος που δίνει τη δυνατότητα σε μια άεργη [καπιταλιστική] τάξη να απασχολεί και να μετατρέπει σε σκλάβους τους εργάτες, και να δίνει, στην καλύτερη περίπτωση και υπό μορφήν αγαθοεργίας, ένα ελάχιστο από τον πλούτο που αυτή κλέβει σε όσους από τους παραγωγούς αυτού του πλούτου οδηγούνται στη λιμοκτονία· ότι δεν έχουν να περιμένουν τίποτα καλό και μόνιμο από τα όποια μέτρα ανακούφισης λαμβάνει το ανταγωνιστικό μας εμπορικό σύστημα, στο οποίο μονοπωλούνται όλα τα μέσα παραγωγής πλούτου.

JOSEPH LANE

(Ένα Αντικρατικό Κομμουνιστικό Μανιφέστο, 1887.)

ΣΤΗΝ ΟΥΡΑ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΥΝ ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ (Μουσική + στίχοι: JOHN O' CONNOR)

[Συγκρότημα: DANIEL SHAYS HIGHWAY, 1987.]

'Άλλοι ζουν στο ξενοδοχείο RITZ

'Άλλοι ζουν στον λόφο του Σκάβεντζερ

Σε μια άθλια κατάσταση βρίσκομαι εγώ

Στην Ουρά που σχηματίζουν οι Φτωχοί, ζω

Ναι, στην Ουρά που σχηματίζουν οι Φτωχοί, ζω

Εδώ και πάρα πολύ καιρό, με το συμπάθειο

Κοπιάστε από 'δω να σας προσφέρω ποτό και φαΐ

Στο σπίτι μου, στην Ουρά που σχηματίζουν οι Φτωχοί

Κάποιες μέρες δουλεύω, κάποιες όχι

Κάποιες φορές θα μ' έχουν, κάποιες όχι

Πότε για ένα δολάριο, συνήθως όμως για 10 σεντς

Αυτοί 'ναι οι μισθοί στην Ουρά που σχηματίζουν οι Φτωχοί

Τρώω από πιάτο και πίνω από ποτήρι

Ψωνίζω από μπακάλικο κι οι τιμές στα ύψη

Κι ενώ τα χρήματα όλο και λιγοστεύουν και κοντεύω να μείνω ταπί

Ζω στην Ουρά που σχηματίζουν οι Φτωχοί

Χρόνος μπαίνει, χρόνος βγαίνει, μιλάνε για ανάκαμψη οικονομική

"Μη φοβάσαι τίποτα!" μου λένε οι πολιτικοί

"Τήρησε τα προβλεφθέντα κι όλα θα πάνε καλά"

Μπας και νομίζουν ότι δεν τα άκουσα αυτά κι άλλη φορά;

Της ζούγκλας η τίγρη και της θάλασσας ο καρχαρίας

Του δάσους η χοντρή η γάτα της ελεύθερης οικονομίας

Ρουφά το αίμα και ξερνά το υπόλειμμα — και αυτοστιγμή

Αυτό καταλήγει στην Ουρά που σχηματίζουν οι Φτωχοί

(Μετάφραση κειμένου + τραγουδιού: Σ.Κ.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Η ουτοπική σκέψη είναι κάτι περισσότερο από ονειροφαντασίες και άσκοπες ονειροπολήσεις. Προέρχεται από τις [εκάστοτε συγκαιρινές της] πολιτικές πραγματικότητες και σε αυτές επιστρέφει. Κατά τη γνώμη μου, η αντίφαση αυτή ορίζει το ουτοπικό πρόταγμα: μετέχει συγχρόνως στις περιορισμένες επιλογές του [εκάστοτε] σήμερα και στις απεριόριστες δυνατότητες του αύριο. Τα πόδια του πατούν σε δύο χρονικές ζώνες: στη μία που κατοικούμε τώρα και σε αυτήν που πιθανόν θα υπάρξει στο μέλλον. Η σχέση ανάμεσα [στην πρώτη και τη δεύτερη] μαρτυρεί την ένταση, στην ουτοπική σκέψη, ανάμεσα "στην κριτική του υπάρχοντος και στην αναπαράσταση εκείνου που θα έπρεπε να υπάρχει" (όπως έλεγε ο Χορκχάιμερ).

Η σύνδεση ενός ουτοπικού πάθους με την πρακτική πολιτική είναι μια τέχνη και μια αναγκαιότητα. Όσο στενεύουν οι πολιτικές εναλλακτικές δυνατότητες, ενδέχεται να είναι πιο δύσκολη από κάθε άλλη φορά. Άλλα πιστεύω ότι μπορεί και πρέπει να γίνει. Χωρίς μια ουτοπική ενόρμηση, η πολιτική γίνεται ωχρή, μηχανική και συχνά σιουφεια. Κλείνει μια-μια τις τρύπες την ώρα που τα μπουλόνια λασκάρουν και το καράβι βουλιάζει. Οι τρύπες πρέπει βεβαίως να κλείσουν, ωστόσο χρειαζόμαστε ενδεχομένως ένα νέο σκάφος — κάτι που εύκολα το ξεχνάμε όταν το νερό μπαίνει από παντού και το πλήρωμα και οι επιβάτες πανικοβάλλονται.

Είναι εφικτό, ακόμη και αναγκαίο, να αντιμετωπίσουμε τα πιεστικά ζητήματα του σήμερα έχοντας τα αφτιά μας, αν όχι και τα μάτια μας, στραμμένα στο μέλλον, τότε που — όπως πιθανόν να έλεγε ο Φουριέ — όλη η γη "θα βρεθεί κάτω απ' το φτερό" μιας πεταλούδας (δανείζομαι τη διατύπωση αυτή από τον PERRY ANDERSON).

Ράσελ Τζάκομπου

[Απόσπασμα από το βιβλίο του "Ασαφής εικόνα. Ουτοπική σκέψη για μια αντιουτοπική εποχή", εκδόσεις Νησίδες.]

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ LESZEK KOLAKOWSKI

Η δική μου ουτοπία, σε διακόσια χρόνια από τώρα, δεν θα 'ναι σαν την "εποχή της ανάπτυξης", του MORRIS. Αντιθέτως, θα 'ναι ένας κόσμος όπου (όπως θα το έθετε ο D.H. LAWRENCE) "οι αξίες του χρήματος" υποκύπτουν στις "αξίες της ζωής", ή, (όπως θα το έθετε ο W. BLAKE) ο "σωματικός" πόλεμος υποκύπτει στον "πνευματικό" πόλεμο. Έχοντας απρόσκοπτα τον έλεγχο των δραστηριοτήτων τους, κάποιοι άνδρες και γυναίκες ίσως επιλέξουν να ζουν σε ενοποιημένες κοινότητες που θα εδράζονται -- όπως και τα Σιστερσιανά μοναστήρια -- σε κέντρα εξαίρετου φυσικού κάλλους όπου μπορούν να συνδυάζονται οι αγροτικές, βιομηχανικές και πνευματικές ασχολίες. Άλλοι ίσως προτιμήσουν την ποικιλομορφία και τον ρυθμό μιας αστεακής ζωής, που ανακαλύπτει εκ νέου ορισμένες από τις ποιότητες της πόλης-κράτους. Άλλοι θα προτιμήσουν μια ζωή απομόνωσης, και πολλοί θα ζουν εναλλάξ και τους τρεις αυτούς τρόπους ζωής. Οι φιλόσοφοι θα επιδίδονται σε διαμάχες μεταξύ διαφορετικών σχολών στο Παρίσι, τη Τζακάρτα ή τη Μπογκοτά....

'Όμως δεν αισθάνεται κανείς άνετα με τέτοιου είδους δύνειρα. Η ουτοπική φαντασία έχει σήμερα εκτραπεί προς τη διαστημική μυθοπλασία, οι συγγραφείς της οποίας εξετάζουν με ακρίβεια τι είδους κοινωνίες θα μπορούσαν να δημιουργηθούν αν η κοινωνική συνείδηση μπορούσε να επιβληθεί του κοινωνικού είναι. Αυτά που πλάθει η φαντασία τους δεν είναι πάντα ενθαρρυντικά. Τίποτα δεν θα "γίνει" από μόνο του, χωρίς σύγκρουση και χωρίς την επιβολή της επιλογής....

Σήμερα, το 1973, όποιος είναι Ουτοπιστής διαγράφεται από τους κύκλους των πιο ευπόληπτων σαν ρομαντικός και ηλίθιος. 'Όμως, όταν ενδίδει κανείς σε έναν "πραγματισμό" που είναι παράγωγο μιας ψύχωσης με τις κακές ροπές των ανθρώπων, τότε ίσως αυτό είναι απλώς το σύμπτωμα ενός αντεστραμμένου ή καταθλιπτικού ρομαντισμού. Κι αυτό διότι, όταν χάνει κανείς την πίστη του στη λογική των ανθρώπων και στην ικανότητά τους να ενεργούν ως φορείς ηθικής, τότε τους αφοπλίζει απέναντι στις "περιστάσεις". Και οι περιστάσεις, σε συνδυασμό με την κακή θέληση των ανθρώπων, πάνω από μία φορά τις περασμένες δεκαετίες παραλίγο να μας σκοτώσουν όλους. Αυτό που πρέπει να εξακολουθήσουμε να υποθάλπουμε, και που εσύ παλαιότερα με τόση ευγλωττία περιέγραφες, είναι το ουτοπικό θράσος [NERVE] της αποτυχίας.

E.P. THOMPSON (1973)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
ΤΙΝΟΣ ΉΤΑΝ ΑΥΤΟΣ Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ;

Η πολυπλοκότητα κι η διαφοροποίηση της ζωής, που έχουν σημαδέψει τη βιολογική εξέλιξη εδώ και εκατομμύρια χρόνια, αντικαθίστανται ραγδαία από ένα απλούστερο, πιο συνθετικό και πιο ομοιογενές περιβάλλον. Η σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία καταστρέφει κυριολεκτικά το έργο της οργανικής εξέλιξης. Η μόλυνση του αέρα, η ρύπανση του νερού και άλλα προβλήματα του περιβάλλοντος απασχολούσαν τους ανθρώπους απ' την Αρχαιότητα, όμως σήμερα η κατάσταση μεταβάλλεται δραστικά και δραματικά μέναν ρυθμό που προμηνύει μια καταστροφή για ολόκληρο τον έμβιο κόσμο.

Σχετικά με τη σημερινή οικολογική κρίση, εκείνο που δεν γίνεται εύκολα αντιληπτό είναι το ότι έχει αλλάξει η ίδια η φύση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, ότι ο εκφυλισμός του περιβάλλοντος είναι άμεσα συνδεδεμένος με τον εκφυλισμό της υπάρχουσας κοινωνικής δομής. Δεν έχουμε να κάνουμε με κάποιες "εστίες μόλυνσης" αλλά για την ίδια τη δομή της καπιταλιστικής γεωργίας, βιομηχανίας και πόλης. Άρα, η λύση που απαιτείται δεν σχετίζεται με "προγράμματα ελέγχου της μόλυνσης" αλλά με την ολική ανατροπή της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση και της σχέσης του ανθρώπου με τον άνθρωπο, δηλαδή της τωρινής κοινωνικής σχέσης. Γιατί αυτό; Διότι οι ρίζες της οικολογικής κρίσης βρίσκονται ακριβώς στην καταπιεστική και εκμετάλλευτική κοινωνική σχέση και κοινωνία. Η αντίληψη ότι ο άνθρωπος πρέπει να κυριαρχεί τη φύση προέρχεται ευθέως από την κυριάρχηση ανθρώπου από άνθρωπο. Η λεηλασία της ανθρώπινης εργασίας και του ανθρώπινου πνεύματος από το κεφάλαιο και την αγορά καθρεφτίζεται και παραλληλίζεται με τη λεηλασία του πλανήτη από το κεφάλαιο. Λόγω της έμφυτα ανταγωνιστικής της φύσης η αστική κοινωνία στρέφει τους ανθρώπους τον ένα ενάντια στον άλλο και ολόκληρη την ανθρωπότητα ενάντια στον φυσικό κόσμο. Όπως ακριβώς οι άνθρωποι μετατρέπονται σε εμπορεύματα, έτσι και κάθε πτυχή της φύσης μετατρέπεται σε εμπόρευμα, σε πόρο για βιομηχανική επεξεργασία και αχαλίνωτη εμπορευματοποίηση. Με τη σειρά τους, ολόκληρες ηπειρωτικές περιοχές μετατρέπονται σε εργοστάσια και ολόκληρες πόλεις σε αγορές. Η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, η ιεραρχία και το κράτος, σ' όλες τους τις μορφές και πτυχές, είναι ασυμβίβαστες με την επιβίωση της βιόσφαιρας. Η οικολογική δράση ή είναι επαναστατική ή δεν είναι απολύτως τίποτα.

M.MP./Σ.Κ.

ΤΙΝΟΣ ΉΤΑΝ ΑΥΤΟΣ Ο ΚΗΠΟΣ;
(Στίχοι και μουσική: Τομ Πάξτον -- 1970.)

Τίνος ήταν αυτός ο κήπος;
Θα ταν σίγουρα υπέροχος.
Να χε άραγες λουλούδια;
Έχω δει λουλούδια σε φωτογραφίες
και θα θελα να χα μυρίσει ένα!

Μετάφραση: Σ.Κ.

Τίνος ήταν αυτό το ποτάμι;
Λες ότι κυλούσε ελεύθερο;
Γαλάζιο ήταν το χρώμα του;
Έχω δει γαλάζιο σε κάποιες φωτογραφίες
και θα θελα να μουν εκεί!

Τίνος ήταν αυτός ο γκρίζος ουρανός;
Ή μήπως ήταν γαλανός;
Τα βράδια φύσαγε ένα απαλό αεράκι;
Εγώ έχω ακούσει αεράκι μόνο από ηχογραφήσεις
κι εσύ μου λες ότι το έχεις νιώσει;

Πες μου ξανά, θέλω να ξέρω:
Το δάσος είχε δέντρα;
Τα λιβάδια ήσαν πράσινα;
Οι ωκεανοί ήσαν γαλάζιοι;
Και τα πουλιά στ' αλήθεια πέταγαν;
Μου ορκίζεσαι ότι όλα αυτά υπήρξαν στ' αλήθεια;

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX